

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció General Barcel·lona-1-2.º

Administració Sta. Eulària, 25.

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca l'amo Andreu Alcover, Plaça del Palau, 2.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d' En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Bros a.—Llibreria d'Alomar i Fontdevila, Brossa.

Surt cada dissapte per donar ventim i altres herbes an es qui s'ho guany

Una mala hora

(Acabatai)

II.

Abans de passar envant, te vui donar, lector meu, dos doblers d'informes de sa meua sogra, te vui mostrar es seus plegamins; perque amb lo que t'he dit, no més la coneix a mitges, i vui que la conegues de prim compte.

Aquesta sól-lera va néixer a un lloc carró. Sos pares, entre un poc de terra que tenien i un parei de rotes que solien a prendre a qualque possessió, se feien la vida. De petita sa mare la posava a dins una senaia, penjada a ses branques d'una figuera; i, per que no ploràs, per porer fer feina, l'engronsavava fins que s'era dormida. Quant va esser més grandeta, li feren pasturar un parei de vaques; i, quant va esser hora de posar-la a sa feina, no va anar de brou, va posar esquena a paret i va dir que no estava per passar fredorades en s'ivern i calorades en s'estiu; lo que volia era anar-se'n a la vila i llogar-se per criada.

Efectivament, en va sortir amb la seua. Se'n va anar a la vila i se llogà. Va sortir tan de l'ui des vent que prest no hi va haver cap feina que l'embarassàs. Llavo se'n va anar per cuinera a Ciutat gonyant una bona soldada, i aquí la dona va comensar a empiularse.

A dins poc temps no l'haguèren coneguda; negú hauria cregut, que aquella al-lota, tan xaravella com era, fos aquella al-lotella de potó roig i que pasturava vaques.

Més tart va passar de cuinera a alguns senyors mallorquins que vivien a Barcelona, gonyant doble de lo que guanyava a Mallorca. Llavo si que se va emperifollar. I com era garridota an aquell temps, tenia sempre una partida de pretendents, que li feien s'aleta; però ella estava an es temps i les donava s'aigo per escampat, fins que li va sortir un capità de tropa, que era viuado sense infants, i va trobar que era partit d'escollar i aquí va parar clot.

Com se tractava d'un viuado, es festejament va esser curt i a dins poc temps se varen casar.

D'aquest matrimoni va néixer Na Maria, sa meua dona; i, com era pobla, no dic res si la varen criar senyoreta.

Quant va esser grandeta, la varen posar dins un col·legi, i allà va aprendre de tocar piano, de fer punt de ganxet, de pintar flors damunt una rajola i de parlar amb termes, com solen dir, tot coses que de res serveixen per dur una casa.

An aquest entre-mig se va morir es capità i varen resoldre de venir a Mallorca.

Quant varen esser aquí, varen llogar una casa, la varen moblar amb sos mobles que dugueren de Barcelona, que eren: 1.º algunes cadires de Viena, que, com eren poques per sa grandaria de la casa, estaven molt clares; 2.º una taula de caoba, col·locada a sa part dreta de la casa, amb una targetera penjada part damunt, obra de Na Maria; i 3.º dos gerros, pintats amb molts de colorins, que estaven un a cada recó, i alguns cromos per ses parets ensà i enllà: tot coses de poca valor; però que així mateix feien planta.

Poc temps feia que eren vengudes, quant jo les vaig conèixer. Sa sogra

estava així com l'has vista, lector grassa de lo més; sa seua filla no era tan garrida com la te vaig pintar, perque t'he de confessar que ets uis me varen fer dos, que me va enlluernar tot d'una que la vaig veure i que me va entrar per s'ui dret, lo que va esser sa meua desgracia. ¡Planetes que un homo ha de córrer!

Ara tornant es frare a ca-seua, t'he de dir que me vaig casar, com sabeu. Sa cerimonia des casament va esser per mi molt trista, tenia més ganes de plorar que res; perque me vaig veure allà tot sol, sense nengú de sa familia, ni un amic, ni un veinat; tot els meus m'havien abandonat, tots fogien de mi com si fos estat un que li hagués pegada peste.

Tot es temps que va durar es pa de nesses, va anar en popa. Sa meua dona no sabia que fer-se per mi i sa sogra me tractava lo millor que sabia, amb una paraula, me duien amb paumes d'or. Això va fer que no sentís tant s'anyoransa de sa casa paterna; però es pa de nesses prest se va acabar i comensaren es croixits de camella.

Sa sogra va fer tanta de trescala-mena per casar-me, pensant que mon pare mos donaria per porer fer vida regalada, quant va creure que sa processó se comensava a allargar i no feia senya de res, sino que estava amb ses mateixes de no voler sebre res de noltros, comensà a mirar-me amb mal ui, a fer-me mala-cara i tirar-me indirectes; fins que un dia m'agafa i me va diu:

—Tu ja sabs que, quant un homo se casa, sa carrega s'obligació de mantenir sa dona, i fins aquí an aquesta casa ès estat tot lo contrari, sa dona, t'ha hagut de mantenir a tu: per consegüent ja passa d'hora que deixigues aquesta vida de burguès que fas, i que t'agüis per guanyar qualque dobler, i llavo hauries de veure ton pare que te don per porer viure, que trob que ès molt més just que ell que està tan ric vos mantenga, que no jo que no tenc més rendes que sa viuadedat, que, com a viuada de militar, me dona es Govern.

Així se va explicar aquella sól-lera, i jo vaig arrufar ses espalles, aguantant aquella calabruixada sense dir-li es quatre mots de la veritat, per por d'esser-hi demés.

Sa dona, es ver que no me donava cap mal-tracte; però aquella estimació que me demostrava quant era fadrina, era arribada an es quart minvant; no era envers de mi ni d'una llejo lo que era abans. Jo tot e-hu veia, i quant era tot-sol me posava a plorar, pensant en ca-nostre, amb aquell ben-estar perdut per sa meua caparrudesa.

Da cada dia la cosa se posava més malament; com més anava sa sogra me poria veure manco, me barretjava molt més i no s'aturava de tirar-me indirectes seguit seguit. Jo vaig arribar a estar acoquinat del tot, no gosava alsar la veu; perque un homo com jo que no sab gonyar cap dobler i ha de viure dalt s'esquena de sa dona, pert tota s'homonía; i, si aquesta esquena ès sa d'una sogra, mala d'anar entorn, com era sa meua, no vos dic res si torna petit un homo.

Tota sa malícia de sa sogra era perque mon pare no afluixava la mosca; i, com a ell no li poria fer res, se venjava damunt mi, i me'n feia passar de verdes i de madures.

No vos vui contar ses humiliacions, que vaig haver de fer, perque n'estic

empegueit, pero no me quedava altre remei que fer-les, si no volia romandre a s mig des carrer, com ès ben segur que aquella dona m'hi hauria tret, si jo me fos atxillat gaire.

Com qui es nat ha de morir, arribà es dia que sa sogra se'n anà a veure St. Pere. Sa seua mort va esser cop i resposta, un atac de gota coral que no li va donar temps per rebre es sagraments, ni tan sols de dir: Jesús! Sempre m'havia pensat que acabaria malament.

Diuen que una desgracia no vé tota-sola mai i ès ben ver. Solen venir ses desgracies a pareis, quant no venen a esbarts. Així me va succeir a mi: morta sa sogra, desgracia no molt mala de soportar per un genre, me'n va venir una altra de grossa ferm, que me va llevar es dormir i me va fer veure estels de bell de dia.

Morta sa sogra, vàrem deixar de cobrar sa cantidat que ella cobrava com a viuada de militar, que era per noltros es nostro pa de cada dia.—¿Què havíem de fer llavo? ¿De què havíem de viure jo i sa dona? Era precis fer es cap viu, per veure de quin pa havíem de fer ses sopes; era necessari resoldre prest aquest problema, perque ses barres no volen estar aturades. Com no vaig tornar boig aquesta vegada de tant de cabilar, me pareix que ja no hi tornaré mai.

Vàrem passar una mesada estirant ses cordes, tot lo que vàrem sebre; però encara que féssem moltes d'economies, prest mos vàrem haver menjat sa mica de reonet que tenia sa sogra i haguérem d'empenyorar ses quatre joies que hi havia a la casa, i llavo vàrem comensar a comprar a espera; peao prest es botiguers s'ensumaren i mos varen donar s'aigo per escampat. Com si tot això no me bastàs per caldera, tenia sa dona que cada vespre me donava sa reguinna de capsal.

Estava ja avorrit de tot, no sabia quin camí havia de prendre, quant es Bal·le m'envia a demanar i m'oferí una plassa d'escrivent a la Sala amb un sou que poriem viure a la regalada.

No vos dic res si hu vaig abraçar amb ses dues mans; no hi cabia d'alegría, botava de satisfacció, no sabia que me passava i no m'aturava de donar gracies a Deu per haver-me concedida aquella gracia que de tan bon cor li havia demanada.

Lo endemà, que no hi havia dia més prop, me present a la Sala i es Secretari me va senyor feina i ¡cosa raral quant me'n anava a dinar, me va bestreure sa mesada.

No me sabia donar raó de lo que me passava, me pareixia tot allò un sòmit, no poria comprendre com es Bal·le, amb qui no havia conversat mai, me fés tanta de mercè i no me aturava de demostrar-li es meu agraïment.

Un dia es Bal·le me va agafar i me va dir:

—Mira, fins ara t'ets cregut que jo som estat es teu benefactor; d'aquí en davant vui que sàpigues d'on surten ses misses. Sa feina que tu sabs fer, com comprendrás, no val de molt ès sou que te donam; per lo mateix, has d'entendre que hi ha una persona caritativa que, compatida de sa teua miseria, paga devall má lo que te donam, valent-se de mi per fer-t'ho arribar; i aquesta persona, que no vol que tu sàpigues qui ès es ton pare. A ell i no a mi has de agrair es beneficis que rebs.

Aquestes paraules me varen impresionar de tal manera, que ses llàgrimes me varen caure. Se varen presentar llavo davant sa meua vista tots es disgusts que havia donats a mon pare, vaig veure també un cor compassiu ple d'un afecte, que no s'apaga mai, un cor que, més prest o més tart, té per ses ofenses rebudes paraules de perdó, amb una paraula, un cor de pare, i contemplant aquest cor caritatiu, vaig sentir néixer dins mi s'esperansa de que seria admès altra volta a sa seua amistat.

De tot lo que m'era passat, me vaig gordar com de caure de dir res a sa dona; no volia que sabés que era mon pare es qui me donava aquella paga; preferia que cregués que jo ho gonyava amb mos propis punys.

Com no ès sa riquesa tota sola lo que fa felix una persona, a mi no me va bastar lo que gonyava per viure amb alegría perque tenia sa dona que havia heretats es papers de sa mare, i, com si fos En Jordi, se havia fet rollo de sa coa i taiava i cosía no contant en mi per res absolutament; pero es tir li va sortir per sa culassa perque no va tenir en compte, que jo a-les-hores ja gonyava doblers, que no havia d'anar, com abans, sota d'ella perque mantengués. Un homo que té sa bossa que sona, es molt valent i parla més fort, així ès que se varen topar es carnal amb sa corema, i moviém unes bregues, que el dimoni hi ballava de capoll.

Jo tenia sa mala costum de que cada vegada que m'enfadava flastomava com un carreter, perque considerava que una barria sense flastomies era com un ball sense castenyetes o com un aucell escoat, que ses flastomies donaven més forsa a ses paraules i fins i tot que me donaven raó. Era una equivocació com qualsevol altra. Lo més gustós era que, quant sa malícia m'era espasada, comensava a tenir remordiments de conciencia i, per descarregar-me d'aquell pes, me'n anava a confessar.

Es confés me feia un sermonet fenme veure es mal que ocasionava a sa meua ànima i sa falta d'educació que demostrava, diguent aquelles paraules. Jo trobava que tenia raó de sobra i li prometia que no hi tornaria pus; però me passava lo que passa an es cavalls corredors, que, en sentir ses xeremies, ja no tenen aturai; encara no entrava dins ca-meua i trobava es fogó fret o si li demanava a sa dona qualque cosa i me sortia amb mals modols, ja la tornàvem tenir armada i tots es meus propòsits d'esmena se'n anaven an el dimoni.

D'aquesta manera, visquent com a dos ponyits i mirant-mos com es fells, vàrem passar algun temps, fins que ella va veure que no la poria treure proveïda i va rendir bandera. Canostre va esser llavo una bassa d'olí.

Mon pare, que s'enterava de totes ses passes que donàvem, quant va sebre que llauràvem bè i que havíem acabades ses completes de *nyic* i *nyec*, m'envia a demanar, me fa un bon sermó i me digué que, mentres féssem bona, poriem anar a ca-seua, seriem ben rebuts, mos donaria lo que haguésem menester i que ja estàvem perdonats.

Tot això que acabes de lletgir jo lector! ès sa relació que me va fer un amic meu de lo que li havia passat a ell, i que jo hu he posat tal com ell m'ho va contar; i hu fas avinent per

que negú se crega que és a mi mateix que me va succeir tota aquesta tragedia. I hu he volgut contar an es lectors de LA AURORA per que prenguen llum de Na Pintora i vegem lo que va tenir aquest amic meu de no haver volgut escoltar ses persones que l'avisaven per bé. Per lo mateix, voltros joves, que amb aquest ram de festetjaments vos ne voleu anar des vostre cap, escoltau es consells de ses persones que miren per voltros i teniu sempre present aquest *sermó* que acaba de fer vos un *condamnat*, que és qui millor pot predicar de l'infern, pero que tengué sa sort encara de porer-ne sortir, gracies a s'amor de pare, que és un amor que no falla ni ret mai, perque és una semblansa de s'amor de Deu, que ja sabeu que de tan gros que és, no té fi

LAU PEL D'OR.

Setmana Santa i Pasco

(Segueix)

§ 11

Confits; i rollos i altres erbes.

Ja diguérem que ses cases que de ses *possessions* les duen, el Dijous o Divenres Sant, un *brossat* per fer robols, solen donar un *rollo* de pasta amb ou, llavors d'argordent i altres bons ingredients sucre per damunt. An es nins que van a ses processons, vestidets d'àngel, i a ses nines que hi van vestidetes de *Maries o Doloroses*, les ne solen donar també un de rollo ben afavorit; i a qualque vila com Campos los ho donen empedregats de confits, i ben bons que les troben aquells betzos, quant surten de sa processó, que s'hi aborden, perque els agraden massa es *rollos* no per tirar-los, sino per clavarlos-se dins l'ànima.—A Artá les diuen *casques* an es *rollos* de Setmana Santa.—A Inca ses *casques* son unes coques especials que fan ses Monges de St. Bartomeu d'allà per obsequiar es seus benefactors.

A qualque vila en lloc de *rollo* an aqueixa menudencia que van a ses processons, les donen en lloc de rollo, una ruda de confits, que també vos assegura que aquells *àngels, Maries i Doloroses* les deixen ben pocs dies de vida; los s'ecziben com a murtons de floc.

Però no es sols sa gent menuda que els agradin es confits; també agraden an es grans de tot tenor. I se comprèn, perque, com son tan dolços i mangívols, son ben clars es qui los morretgin. Per això a ses Confiteries se preparen fort per porer-ne vendre a tothom qui's present; i vos assegura que son molts es qui s'hi espitxen a comprar confits: poques families hi haurà sobre tot a la *Pagesia* que no hi vagen a comprar-ne.

A molts de pobles e-hi ha sa costum de que es fadrins que festetgen, regalen es *confits a s'al'lota*. Això és sa costum a Manacor, St. Llorens, So'n Carrió, So'n Servera, Artá, Petra, Sineu, Felanitx, Porreres, S'Horta, Ariany, Lluchmajor, Pollensa, i sens dupte acostumen lo mateix a altres viles, perque es molt natural que ets enamorats fassen qualque present a ses seues al'lotes en motiu d'unes diades tan solemnes com son es Dijous i es Divenres Sant.

A So'n Carrió hi ha sa costum de no regalar mai ets enamorats dues, quatre o sis rudes de confits a s'al'lota, sino tres, cinc, set, això és, que sempre hi haja es *sená*, perque diuen que, si no hi ha *sená*, fan mal es confits; i si n'hi ha, no fan mal. I sa costum és també de regalar-ne pocs de confits a s'al'lota en comensar-la a festetjar, i d'augmentar es *present* com més temps fa que la festetgen. I solen entregar sa *confitada*, ses rudes de confits, dins un mocador de seda de tres o quatre pessetes.

An aqueixa costum se refereixen aquestes cançons que's senten cantar tan sovint aqueis dies:

Es Dijous Sant, estimadu,
vos via de du's confits;
va butxaca és foradada,
i varen esser sortits.

Ja som sa Setmana Santa,
¡Que són d'aprop er confits!
¡Desgraciada berganta
que el Divenres no n'ha vists.

Sa meua s'lota vel'lava
es confits des Dijous Sant,
i jo som tan ignorant
que en tal cosa no pensava.

Altre temps e-hi devia haver sa costum també d'ets enamorats regalar a s'al'lota una *candela daurada*, sens dupte per dur-la a sa *Casa-Santa*. Això indica aqueixa altra cansó:

A's Dijous Sant, estimada,
vos posareu avinent;
que us he de fer el present
d'una candela daurada.

Poría esser també que devers Randa, Algairé i Lluchmajor altre temps n'hi hagués una altra de costum, d'anar a dur ets enamorats per s'al'lota aigo beneita de *Gracia*, d'aquell piadós santuari des *Puig-de-Randa*. Això com que demostr aqueixa altra cansó:

A's dia del Ram la *Passi*
sempre la solen cantar;
a s'estimada vaig dar
aigo beneita de *Graci*.

§ 12

Es sermó de Passió i l'Ofici.

A casi totes ses esglésies de la *Pagesia*, sa dematinada des Divenres Sant, solen fer un sermó llargarut ferm de tot lo que passá el Bon Jesús des que es jueus l'anaren a prendre a l'Hort de Getzemaní fins que Pilat li firmá Sentencia de mort. Com e-hi ha tanta cosa que dir, aqueix sermó sempre surt de bona mida; qualcún passa de dues hores, i no cregueu que ets oients el trobin llarc. Es que hi solen anar són sa gent més afectada de sermons, i això de la Passió del Bon Jesús no eis embaña mai; com més los ne donen, més gana.

L'Ofici des Divenres Sant no pateix gens de curt tampoc, perque hi ha un enfilai de *lissons* i la *Passi* i un altre enfilai d'*oracions* i després es destapament i adoració de la Creu, que l'adoren desde es Celebrant amb sos Ministres tot es Clero fins an es derrer escolanet i llavò s' Ajuntament, que a casi totes ses viles sol anar a l'Ofici, i es de Ciutat va a la Seu, a on oficia el Bisbe, i se fa sa cosa amb una solemnitat fora mida, fins a no faltar-hi cap gra a sa doble.—Aquest Ofici ofereix sa particularitat de no haver-hi *consagració*, sino que, acabada s'adoració de la Creu, s'organisa una processó a sa *Casa-Santa*, obrin s'*Urna* o *Monument*, treuen es calze amb s'Hostia Consagrada que ahir hi deixaren, se'n tornen a l'altar-major i es Celebrant sumeix aquella sagrada Forma, i allà acaba en sec l'Ofici.

I tot d'una ets escolans ja són partits a desfer sa *Casa-Santa* perque ja no fa pus fretura, i necessiten endregar l'altar-major per ses *Tres-Hores* o es *Davallament*, que duen molta de musica, segons com és.

§ 13

Ses Tres Hores i es Davallament

Ses *Tres Hores* són molt de veure i devotíssimes si les fan bé. No les solen fer per tot ni cada any, perque duen una feinada d'alló d'allò.—Ses *Tres Hores* són una piadosa memoria de ses *tres hores* que el Bon Jesús estigué enclavat a la creu, i hi fan set sermons, comentant i contemplant ses set Paraulles que va dir el Bon Jesús dalt la creu. Comensen a les dotze en punt i acaben a les tres amb so sermó de la Mort del Bon Jesús, i es *terratremol*

o *talabastaix* amb trons i llamps dins una gran fosca que's fa apagant tots es llums, en representació des *terratremol* i *talabastaix* que hi hagué de tota sa naturalesa quant el Fill de Deu entregá l'ànima an el Pare Celestial. Es trons los solen fer amb lates, amb so bombo i pegant fort damunt posts amb martells i masses; es llamps los fan tirant a candeles enceses grapats de reina mòlta, que fa una flamada blava.—Això hu fan homos amagats dins el puig del Calvari que componen damunt es presbiteri, tapant es retaula amb una cortina negra i amb un Sant-Cristo de tamany natural a's mig des *Bon-Lladre* i des *Mal-Lladre*, enclavats també a una creu perhom.—Sempre sol esser una funció devotíssima i que sa gent e-hi va bruixada i xalen d'assistir-hi una cosa grossa.

Es *Davallament* o *endavallament* que diuen a moltes de viles, el fan porem dir per tot amb més o manco solemnitat segons sa devoció i es possibles des qui hu manyuclen. El fan es de-cap-vespre, entre les tres i les quatre, a la Seu, a Manacor, Inca, Campos, Lluchmajor, Felanitx, Sa-Vileta, Pollensa i a altres viles; i el fan a's vespre a Vilafranca, Lloseta, Búger, Alaró, Pina, Binisalem, S'Horta, Santanyí, So'n Servera, Sineu, So'n Carrió, Sta. Margalida, Montuñri, St. Juan, Sóller, Petra, Alcudí i altres viles no gaire grans; i el fan es vespre per que la gent de feina hi puga assistir.

I el solen fer d'aquesta manera. A l'altar major hi ha un Sant-Cristo amb dues escales de gat aficades a sa Creu, per pujar-hi Jusep i Nicodemus, que solen esser capellans joves amb camis, que surten de la Sacristia quant es predicador, això és, es Coremer, los crida Perque es predicador és es qui romp es foc: se'n puja dalt sa trona, i comensa a contar s'història de lo que succeí quant va esser mort el Bon Jesús, que Jusep d'Arimatea se'n aná a Pilat, li demana es còs del Bon Jesús, Pilat le hi concedeix i amb Nicodemus se'n va an el Calvari, devallen es Còs del Fill de Deu, l'amortaien i el se'n duen a enterrar.

I com és es predicador a lo de que Jusep i Nicodemus se resolgueren d'anar a davallar el Bon Jesús de la Creu, es predicador sol dir: *Sortiu, Jusep i Nicodemus!* I aquells dos capellans joves surten de la Sacristia i se'n puguen dalt es presbiteri i se posen baix de la Creu. I a-les-hores es predicador les diu tot lo que han de fer, i aquells e-hu fan: se'n puguen per ses escales, i lleven sa *Corona d'espines* an el Bon Jesús, i li fermen una faixa blanca molt llarga per sa cinta i passen es dos cap per dalt es brassos de sa creu i les amollen per avall. Llavò es predicador los diu que li llevin es claus de peus i mans, i que l'amollin a poc poc, fent córrer per avall es dos caps de faixa, fins que el Sant Cristo és abaix; i llavò es predicador los diu que presentin a la Mare de Deu de los Dolors, que és allà, sa corona d'espines, es claus i llavò es còs mort del Bon Jesús; i Jusep i Nicodemus no fan més que cumplir tot quant es predicador les diu que fassen. Si és un predicador molt destre, en sol treure un gros partit de tot això, donant-hi un gran relleu.

Hi ha viles que son ses *Tres Maries* que prenen part an es devallament: reben de Jusep i Nicodemus sa *Corona d'espines* i es claus, i elles les presenten a la Mare de Deu de los Dolors.

A Santanyí ses *Tres Maries* van acompanyades de *Dotze Espases*, això és, dotze al-lotones ben endiumenjades, casi com àngels, i duen una espasa per hom; i llavò acompanyen ses *Tres Maries* i la Mare de Deu a sa processó de s'*Enterro del Bon Jesús*.

A Manacor tot d'una d'haver acabat es *Davallament*, es Clero se'n va en processó a sa capella del St. *Cristo de Manacor*, que ja l'han desenclavat i

posat dins un sepulcre o urna de vidre, i el duen en processó adament l'altar-major, i es *centurions* li donen guarda, i s'asseuen dos capellans a cada cap des sepulcre; i allà hi compareixen axams i més axams d'homos i dones a *adorar*, això és, besen el *Sant-Cristo* o bé el toquen amb sa mà i besen sa mà que hi ha tocat, i an es mateix temps donen es Rosari de sa butxaca a un des dos capellans que seuen allà, que el prenen, el passen per dalt el *Sant-Cristo* i el tornen an es qui los ho havien donat. Se pot dir que tot Manacor va a *adorar* el St. *Cristo* mentres el tenen allà dins es sepulcre dalt l'altar-major, des que han acabat es *Davallament* fins que surt sa processó devers les deu de la nit.

A Pollensa fan una altra cosa: acabat s'*Endavallament*, quatre capellans se'n puguen el Bon Jesús desenclavat a s'*Oriatori del Calvari*, que està damunt un putxet ran de la vila, i d'allà van a's vespre a dur-lo-se'n per sa *processó de l'enterro*.

§ 14.

Processó de l'Enterro i Soledat de Maria.

Aquesta processó la solen fer a entrada de fosca o més tart segons sa costum de cada vila. Son ben clares ses viles que no fassen aqueixa processó, que clou ses funcions tristes de *Setmana-Santa*, portant el Bon Jesús desenclavat an el sepulcre, a on el deixen depositat, fins a's dia de Pasco que resucita.

A la Seu fan aqueixa processó tot d'una que acaben *Laudes*, devers les set, a entrada de fosca: només e-hi van es seminaristes, preveres acullits, Beneficiats Reia i ses Canonges entrepol-lats amb sos cavallers i presidint el Bisbe, que hi va capulla posada, s'entén, sa capulla de sa mussa; no la du mai posada més que an aqueixa processó. Quant tenen el Bon Jesús desenclavat davant es sepulcre, li obrin sa porta i en surt una fumarella d'encens que hi han fet cremar, i deixa anar una oloreta embalsamadora, i llavò hi posen el Bon Jesús i tanquen es sepulcre i s'acaba la funció.—Aquesta processó no surt per defora, i la Seu s'umpl de sa gran gentada que hi compareix a veure-la. Ses senyores devers les dues ja hi envien criades amb cadires per que los guardin lloc, i hi van municipals per capturar ets imprudents de moure-hi truí i per que a negú li puga córrer es desmandar-s'hi gens.

A St. Juan revest aquesta processó un caràcter ben especial: se'n duen el Bon Jesús desenclavat a enterrar an es *Santuari de la Consolació*, devers mitja hora lluny des poble, com diguérem. La acompanyen amb candeles moltíssima de gent fins allà dalt, resultant una processó solemnisima. An es cap-de-cantons des carrers per on passa sa processó, encenen foguerons; an es molins de vent que troben a sa sortida de la vila, endiumengen ses entenes amb caragols plens d'oli i un ble encès, que fan un efecte lo més fantàstic; i es mateix efecte fan es foguerons que encenen dalt ses cuccies des pujols i davant ses cases de ses possessions de tot aquell contorn, per tot a on colombren es Santuari de Consolació: resulta un homenatge lo més solemnia a Jesús desenclavat i mort per tancar-mos a tots ses portes de l'infern i obrir-mos de pint en ample ses del cel. ¡El diantre són es sant-juaners per enrengar una funció tan de veure i tan devota!

I què en direm d'Inca? a on, després de s'*Endavallament* fan sa *processó de l'Enterro*, que surt polida ferm; i llavò jventa es sermó de la *Soledat de Maria!* a on assisteix tot es poble, vestit de dol tothom, a contemplar aquella terrible *soledat* que patí la Mare de Deu sa nit des Divenres Sant i tot lo endemà fins sa dematinada des dia de Pasco. Tot respira tristor dins

l'església parroquial d'Inca, fins i tot sa llumeneria que hi ha: una llumenera dins cada pica-d'aigo beneita i una devora la Mare de Deu de los Dolors dalt es Presbiteri, a on li fan la cort ses *Tres Maríes*, aquelles fadrinetes que diguérem, vestides de negre, com a reines endolades.

A on també se'n desfán de primera es a Pollensa. A entrada de nit puja es Clero en comunitat i una gentada fora mida; i ordenen sa processó, que davalla per aquella llarguíssima escalonada i ¡cap a l'església parroquial! Es una de ses funcions més solemnes i imponents que's fan a Pollensa. Ensà i enllà duen faies enceses, i enrevolten el Bon Jesús dotze homos amb antorxes de vent, que fan una flamada lo més ballugadíssima i caragoladora. Arriba sa processó a l'església i posen el Bon Jesús desenclavat dins es sepulcre, i hi planten unes quantes banquetes davant amb hidries d'esperit de vi enceses, i fan una flamada i deixen anar una claredat sa cosa més fúnebre i entristidora i que hi diu de lo més per representar sa tristot que tal vespre com anit regolfaria i croixiria es cor i tota s'ànima de la Mare de Deu amb son Fill divinal mort i soterrat p'es pecats de tots homos de tots es sigles i endrets del mon.

Pero a on fan llarc amb sa processó de s'enterro del Bon Jesús és a Manacor, perque se tracta del Sant-Cristo que tenim, que és una de ses figures més venerades de tot Mallorca i que per tots es manacorins i per totes aquelles viles veinades és es fort de sa devoció i de sa pietat, i no hi ha negú que no hi vaja a tocar mare. Ja hem dit que, tot d'una que acaben es *Davallament* duen en processó solemnisíssima el Sant-Cristo a l'altar-major i allà acudeix tot es poble a adorar-lo. Per donar lloc a que tothom e-hi puga arribar, sa processó no surt fins a les deu des vespre. Mentres tant, tot es cap-vespre veuen navegar p'es carrers un bell estol de *Doloroses*, això és, al'lotelles de deu a dotze anys vestides de negre com a reines endolades, amb un grandióss rossegai, que se'n van ben falagueres a ca's *blancos ities*, a ca's *padri* o *padrina*, a totes ses cases conegudes a *aplegar mans*, i allà les donen un *rollo* o una bona grapa-da de confits o *dineris*, que també en son afectades ferm. I tot d'una que's sol s'és enramat i sa claror comensa a mancar, ja's veuen esbarts de dones i d'homos que *fan se processó*, això és recorren es mateixos carrers que ha de fer sa processó, i allà resa qui resa el sant Rosari o els *Passos* o altres devocions; i això hu fan fins an es moment de sortir sa processó de l'església, que llavò s'hi afigen centenars d'homos davant davant amb ses banderes. Es sa processó més grossa que's fa a Manacor: e-hi van totes ses *Obreries* amb ses seues banderes, *llenternes* i figures des seus Sants que duen dalt tabernacles i amb tots es *sobreposats* i *bassiners* i *àngels* que vesteixen amb aquell vestidet color de rosa tan curt com estufat, amb calsetes blanques i tapins color de rosa subjectes amb vies de floc entrecruades fins an es genoís, amb un vel o mantell que'ls-e devalla de ses espal'les, i ses aletes de colom que guaiten exteses entre espal'la i espal'la a punt de prendre el vol, i llavò una corona de flors p'es cap i sa bandereta amb sa mà; i allà se'n van aquells infants tot mesos i xaravellos i qualcún bea carregat de son per motiu d'esser tan vespre. Llavò vé s'estol de *Doloroses* també a's mig de fileres d'homos que *fan llum* amb un bon ciri, i allà totes duen qualque *instrument* o *emblema* de sa Passió del Bon Jesús: sa que du es *sepulcre*, un sepulcre menut, com se suposa, es sa presidenta, sa que va darrera de totes. Llavò venen es *sobreposats* i *bassiners del Santíssim* i es *Dominicans* de la Parroquia i llavò es clero amb so-

sepulcre a on duen el *Sant-Cristo de Manacor*, i el duen capellans amb camis, fent la capa el Rt. Sr. Rector amb s'Ajuntament darrera darrera, i el Sr. *Jutge de Primera instancia* i el Sr. *Jutge Municipal* i es *Capità de la Guardia Civil* i de *Carabiners* i demés *Majors de Tropa* que hi haja a la vila, perque tothom aqueix dia vol anar a honrar el Sant-Cristo. Tots es qui van a sa processó duen ciri o antorxa, que en dona s'*Obreria del Sant-Cristo* a tothom qui's present, i Deu sab es gast que's fa de cera.—Sa gent que no va a sa processó, van a veure-la passar, i umplen carrers i plasses de tota sa carrera que fa sa processó; per tot e-hi ha fileres de cadires a cada banda, i vos assegur que no'n romàn cap de buida, i una mala fi de gent encara ha d'estar drete perque ses cadires no basten per comensar. La gent per tot allà on passa el *Sant-Cristo* s'agenoiu com s'hi fos el Santíssim, perque es una cosa grossa de tot sa devoció que tenen es manacorins an aquesta veneranda figura del *St. Cristo*. Ja's necessita esser-ho renegats de tot de tot per no tenir-n'hi.

A Alaró també se'n desfán bé ferm de sa processó de l'Enterro: e-hi va tot thom a prendre-hi part o a veure-la passar. Es qui duen el Bon Jesús desenclavat solen fer-ho per *promesa*, i darrera ells quatre capellans en camis per dur-lo si aquells fan flaca. Darrera de tot van ses *Fies de la Furissima*, vestides de negre amb manta i ciri, fent dues taringues o fileres, i son elles, això és, quatre al'lotes, que duen sa figura de la *Mare de Deu de los Dolors* dalt tabernacle, i llavò les segueixen ses dones casades i viudes, fent un grandióss estol resa qui resa el Sant Rosari, amb una remor ben alta de punt.

No és sols a Alaró que ses *Fies de la Purissima* van a ses processons en incorporació; a altres viles prou que hi van també bil'lo bil'lo.

Se veu que per totfan sa processó de s'enterro del Bon Jesús tan bé com saben, i motiu que hi ha per fer-ho així, perque sa Passió i Mort del Bon Jesús és es tot per noltros fiis d'Adam i Eva.

§ 15

Ses Coranta Parts de Rosari.

Altre temps e-h' havia molt sa piadosa costum de resar *coranta Parts de Rosari* entre el Dijous i el Divenres Sant, i això era sa gent de feina que hu resaven p'es camp. Mon pare, al cel sia, encara les solfa resar amb sos *exveiadors* o *exsequeiadors* dins s'olivar; i en resaven vint sa banda des matí i vint sa banda des cap-vespre. I es qui resaven ses *coranta-Parts*, llavò a's dia de Pasco, en rodar sa processó del Bon Jesús resuscitat, porien demanar *tres dons*, per exemple, una *bona anyada* si era un Cap de casa; i si era fadri, que arribás a trobar s'al'lota que més li convenia per casar-se, o que l'any qui vendria fos casat, o que no caigués *soldat* si havia de córrer sa quinta, o que ses egos que havien de menar nadís, que aquest fos mula o pollina, i altres coses per l'estíl. Sa questió era demanar tres dons. Així mateix e-hi havia tasca en *coranta Parts de Rosari* amb un dia, vint sa banda des matí i vint sa banda des cap-vespre. Era lo que deien aquella bona gent mallorquina d'en-primer: En posar-s'hi, que hu pac!

Recapte

Gent a l'uf a veure el Papa.

Dalt un periòdic anglès veim una correspondencia de Roma que es concurs de gent externa a Roma per veure el Papa és estat gros ferm aquest més d'abril passat. Feia sis anys que no n'hi era compareguda tanta de gernació, se-

gona ses estadístiques del Vaticá. Diu aqueix corresponsal anglès que a sa Secretaria de Cambra Pontificia hi hagué d'haver sis oficials que tot lo sant dia no feien més que despatxar instancies de pelegrins que demanaven per veure el Papa. Quant aquest corresponsal escrivia això, se considerava que hi havia a Roma 35,000 pelegrins o viatgers que hi eren per veure el Papa; i diu que una de ses coses que més preocupen ses Autoritats d'Italia, és lo que succeirà amb tanta de pelegrinada si sa vaga des ferroviaris arriba a esclatar. Ses perdues de Roma i des tranzit ferroviari serán ferestes. Perque aqueixa es sa verdadera: ¿què seria de Roma si perdía el Papa? si el Papa se'n anava? Seria morta aquella *Ciutat*, anomenada *Eterna* precisament perque té el Papa.

Si ets anti-clericals no fossen uns caps-closos i unes males beines, això només ja los faria obrir ets uis: s'importancia immensa, s'interés colossal que desperta el Papa dins tots es pobles civilisats i no civilisats. Bé l'han perseguit an el Papa i l'han botxinetat an el pobret de millmaneres. ¿Que no ha fet contra ell sa masoneria de tot lo mon? Li han presos ets Estats, l'han obligat a tancar-se dins el Vaticá, no hi ha canallada ni guiteria que no li hagen feta per reduir-lo a no res, per llevar-lo des mig com a Poder, com a forsa social. Idò bé, el Papa com més és anat, més importancia ha tenguda davant tots es pobles de la terra, més interés ha despertat a tothom, més l'han estimat ses nacions. I se veu això amb sos milenars i milenars de pelegrins i viatgers que acudeixen continuament a Roma, i tots ¡cap a veure el Papa tot d'una! ¿Com s'explica això si el Papa no és més que un homo com ets altres, un prevere com ets altres, un bisbe com ets altres? ¿Com s'explica tot això si no admetem que és el Vicari de Cristo demunt tots es pobles de la terra, que té dins ses seues mans ses claus del Reine de los cels? Sí, aqueixa Autoritat divina, suma i suprema damunt tots es Poders de la terra que té el Papa rebuda des mateix Deu, és sa causa de tot això, és s'explicació de tot això. No's pot explicar ni's conceb d'altra manera.

¿E-hu sentiú, anti-clericalingos xeubes, papalomeos, titiuers, búgueres? Si no obriu ets uis davant tot això, es que En Barrufet ja vos té enforcats i tendreu mal de fer ferm escapar-li; és que dins aqueix carabassot vostro no n'hi teniu gens gens gens de suc de cervell!

La masoneria, criminal a-on-se-veuía.

També dalt un periòdic anglès trobam noves xereques de ses barbaritats que comet sa masoneria per tot arreu contra l'Església, especialment a Italia. Fa notar aqueix periòdic que sols a Inglaterra i an ets Estats Units sa masoneria no fa l'oposició a l'Església, pero a ses altres bandes del món ¡vaja si n'hi fa i amb tota sa rabia del dimoni! I lo notable és lo que passa a Italia, a on es militars i es marins de guerra están privats oficialment de pertànyer a sa masoneria, i es caporals de sa Ciencia, de s'Art i de sa Política han condemnada tan criminal societat; i això no obstant ella de cada dia té més forsa. A l'hora d'ara se dona a Italia es cas vergonyós de que un oficial de s'Exèrcit o de la Marina de Guerra que no sia masó, no té que esperar que'l pugin de grau ni el fassen cosa de res. Ademés, dins es Govern actual hi ha tres Ministres masons declarats.—Reialment sa masoneria es poderosa ferm, no sols dins Italia, sino també dins ses altres nacions. Tres quartes parts d'ets empleiats del Congo belga son masons. A Brusseles, sa Capital de Bèlgica, no hi ha gaire han hagut de fundar una nova *llogia* per dones; i dins Holanda i Alemania se nota sa mateixa activitat i poca sòn des ma-

soms. Pero en lloc sa masoneria exerceix s'influencia que a Italia, i això que a Italia es odiadíssima de gran part del públic aqueixa criminal societat, que és sa merda-canera més grossa d'En Barrufet, i precisament per això és que sa balluga i s'estraia dins Italia, perque allà hi ha el Papa, es fort de l'Església, es seu inimic més gros. Ja sab sa dimoniera a on fa sa llenya. Té bon mestre: Satanás. Mal llamp ell!

¿Un Cardenal d'Australia?

Corre per damunt es periòdics sa noticia que an es Consistori Públic que el Papa aviat celebrará, entre es Cardenals que hi farà, n'hi haurá un d'Australia per motiu des grans progressos que ha fets l'Església dins aquella illa immensa. S'hi son desturmellats fort es nostros missioners per escampar-hi sa fe catòlica i per arrelar-le-hi; i amb sa Gracia de Deu ¡vaja si hu han conseguit! Per això molt posat en raó és que entre es molts de Bisbes i Arquebisbes que ja hi ha a Australia, en fassen un de Cardenal. Ja és segur que el Papa hu farà més prest o més tard. ¡Bo está el Papa per no honrar i enlitzar totes ses Esglésies del mon.

La «Home Rule» (autonomia) d'Irlanda.

Es un plet que segueix es seu curs, i que es qui veuen que han de perdre, destraletgen i perneigen tant com porren perque los sab massa greu caure davall. És plet el guanyarán ets irlandesos, catòlics en s'immensa majoria, i el perdrán es d'Ulster, es protestants reconstrats, que fins ara amb ses seues males arts havien fets trucs i bal dufes a Irlanda, tiranisant es catòlics de mala manera. S'*Autonomia* o *Hume Rule* no vol dir opressió des protestants ni que an que no son catòlics les hagen de penjar o menjar-los-se frits; no vol dir més que sa llei igual per tots; que se fassa lo que sa majoria trobará. Pero com sa majoria es catòlica, es catòlics per forsa han de predominar, i an això no volen allargar es coll es protestants que durant tants de sigles han tiranisats es pobres catòlics irlandesos sensa gens de compassió.

¿I que se son fets aquells cent mil homos que deien que hi havia a Ulster, organissats i armats contra sa *Home Rule* per fer fer ui an el mon i a la bolla si se posava tal *Home Rule*? Era una solemne mentida que hi hagués tals *cent mil homos armats*. E-hi havia sí una excitació molt forta an aquella ciutat; e-hi feien flamada es protestants, el dimoni los se'n duia contra sa *Home Rule*, pero d'això a tenir cent mil homos armats i dispots a rompre 's foc, e-hi havia unes trenques molt grosses.

Es ver que es contraris d'Irlanda han apellat a tots es remeis, es més violents, lletjos i reprovables per fer impossible sa *Home Rule*. Arribaren a s'extrem punible de posar dins es cap d'ets Oficials i *Majors* de s'Exèrcit de mar i terra que son de families *conservatives* (contraries per politica de sa *Home Rule*), que, si els enviaven contra es d'Ulster, se resistissen a anar-hi. I a molts els encalentiren amb això; i, quant es Govern va donar orde de que uns quants bucs de guerra anassen a Ulster, una partida d'oficials i *Majors*, demanaren per sortir de s'Exèrcit. A Inglaterra hi hagué un moment d'esglai amb tot això, perque era es principi d'una revolució de s'Exèrcit contra sa llei. Perque veiam ¿que pretenen es d'Ulster? ¿Alsar-se en guerra a's dia que posarán s'Autonomia a Irlanda. ¿Qui la posará més que sa llei que ses Corts haurán votada? Vol dir perque sa llei no mana lo que ells volen ¡venga a alsar-se contra sa llei! I ets Oficials i *Majors* fer costat a tals rebel'los! ¿Qui ha de comandar? ¿sa llei o sa voluntat de cada qual? ¿No seria això sa ruína de sa Nació? Si es *Majors* de tropa, perque no son des

sentit polític de sa majoria de ses Corts, haguessen de porer resistir a sa llei, també hi haurien de porer resistir es soldats rasos, i quant los envien a capturar ets obrers *vaguistes* alsats en revolució, porien dir:—No hi anam, perque noltros som de parer que aqueis *vaguistes* tenen raó! Si es grossos han de porer anar contra sa llei, també hi han de porer anar es petits, i a-les-hores ¡bona nit nació! Tot se'n ho duria el dimoni.

Aqueixes reflexions que hi hagué Diputats que feren dins es Parlament, feren entrar en sí a molts, i s'opinió pública s'alsá contra aqueils Oficials i Majors, i aquell moviment revolucionari quedá afeigat, sobre tot amb so maneig i amb sa energia des Govern Inglés.

A Inglaterra ses lleis fonamentals, per esser lleis de ver, se voten tres vegades, llavò queden com a lleis. Sa *Home Rule* que ja havia triuñat en *primera lectura* aquest any passat, se torná discutir dins es Parlament, i dia 6 d'abril, passada a votació, va obtenir 356 vots contra 276; per lo mateix va triuñar per 80 vots de majoria. Totes ses probabilitats son que tornarà triuñar en *tercera lectura*, i llavò ja serà llei, i tothom, vulga no vulga, s'hi haurá de subjectar. Llavò hu veurem que farán es *cent mil homos armats d'Ulster!* ¿Ai cent mil homos armats? ¡Cent mil raves torts!

Lliga Internacional contra ses begudes alcoholiques

Ja's sab que s'alcohol o esperit de vi i d'industria és molt mal sá i fa un maig que no és de dir dins casi totes ses nacions. Contra aqueix mal se formen Lligues i sociadats de trempansa o abstinencia de tals begudes per aturar en lo possible es mal que aquestes fan. Ara hi ha hagut un Congrés a Roma, dins es més d'abril contra sa destrempansa en so beure, contra sa gateria, un Congrés Internacional, a on se son aplegats centenars i centenars de representants de tals Lligues i de tals sociadats de ses diferents nacions; i es congressistes demanaren per veure el Papa. Ja hu, crec que los ho concediren! i se'n hi presentaren an el Vaticá més de quatre cents. El Papa les va rebre molt bé, i los animá a seguir endavant sa bona obra que han empresa per esveir un mal tan gros i tan ferest p'es cos i per s'anima com és es beure massa. I no sols això, sino que feu escriure an es Secretari d'Estat, Cardenal Merry, una carta p'es President de tal *Lliga Internacional* contra sa destrempansa, donant-los una partida de conseis per que servessen a la Lliga de guia i de nort en sa gloriosíssima companya contra ses begudes alcoholiques, enviant a tots es *lligats* sa seua Paternal Bendició. El Papa hi diu es cap molt calent amb aquesta *Lliga* i li ha senyalat per Protector es Cardenal Mercier, Arquebisbe de Malines, Primat de Bèlgica.

Encara que Espanya no sia de ses nacions més castigades de s'excés de begudes alcoholiques, convendria molt que s'hi estengués aqueixa *Lliga* i se'n hi formassen de *sociadats de trempansa* per veure si posarien retgit una mica an ets excessos que de tals begudes se cometen, sobre tot dins ses grans poblacions, a on sobre tot la pobrea s'abeura d'aqueixes begudes del dimoni, que son p'es còs i per s'anima pesta cernuda, que no fa pont.

Ventim

Be demostren lo que son

P'es socialistes parlam que sempre surten dient que ells son es poble, que ells representen s'opinió pública vertadera; pero llavò venen es fets, que demostren lo contrari. Així ha succeït ara amb sa bona de *vaga* de capi-

tans, pilots i maquinistes des vapors mallorquins, que sensa cap culpa de Mallorca han deixada Mallorca incomunicada amb so continent, ocasionant perjuís sens nombre a molta de gent i exposant a sa fam tota l'illa. Tal conducta ha merescuda sa reprovació de tothom, i l'ha merescuda també sa mala cura i poc seny des Govern, que per espai d'una partida de dies mos ha tenguts completament abandonats. Això era lo que trobava i deia tothom a Ciutat i a la Pagesia: es grans, es petits, es mitjansers, es blancs, es negres, es virats, tothom, fora es socialistes, que per boca de s'*Obreterxo Balear* surten a defensar dissapte aquella *vaga*, tan impopular, tan reprovada, tan avorrida de sa gent mallorquina. Així son es socialistes, van sempre aigo amunt com *Madò Tamborinera*. Lo que ells deuen dir:—Per anar amb sos altres, sempre hi som a temps.

I ¿qué sabeu voltros, grans búgueres?

Ets escrigadoretxos de s'*Obreterxo Balear* mos fan a sebre que «es socialistes, seguint es dictats de sa ciencia, saben que sa naturalesa se retgeix per lleis físiques inmutables», i que per lo mateix «es inútil, completament inútil» fer rogatives per que ploga.

I ¿quina és aqueixa «ciencia» que diga res d'això, grans tarambanes? Sa ciencia lo que diu, que dins sa naturalesa son moltes i ben envitricollades ses lleis que retgeixen el mon i es curs de ses coses, i unes lleis produeixen un efecte i ses altres en produeixen un altre i que de s'aplicació d'aqueixes diferents lleis dependeix que succeesca una cosa o s'altre, que ploga, per exemple, o que no ploga. Però aqueixes lleis ¿qué son en sí més que sa voluntat de Deu? que, així com criá totes ses còses de no res, les mantén en so seu ser o les ho lleva; i ara les fa anar per un vent, i llavò les fa anar per s'altre, de manera que ni sa fuia de l'om se mou que Deu no hu disponga. Sí, tot quant passa an el mon, es Deu que hu dispón o que hu permet, i hu permet p'es fins i efectes de sa seua divina Providencia. Iddó sí, això de ses *lleis físiques* no son més que actes de sa voluntat de Deu, perque veiam ¿qui ha de comandar i retgir el mon més que es qui el va fer? Això hu ensenya, això hu dicta sa raó natural, es sentit comú; això hu confessa i hu regoneix sa Ciencia. De manera que és una solemne mentida que sa Ciencia enseny que «ses lleis físiques sien inmutables» en so sentit de que «sia inútil, completament inútil» fer rogatives per que ploga. No, no és «la Ciencia» que diga ni haja dit res d'això mai; és sa vostra carronyeria, sa vostra ignorancia estúpida, sa vostra impiedat toixarrudíssima que hu diu jo escrigadoretxos bereiollíssims de s'*Obreterxo Balear!* Això que deis voltros, mai ho ha dit «sa Ciencia», mai ho ha dit cap poble ni cap nació de la terra, sino quatre gats apostòlics, quatre babuets i biduins com voltros, que no sabeu que vos pescau ni que vos matgeu!

Es sentit que tenen ses rogatives

Tot es pobles i nacions de la terra, des que hi ha homos an el mon, en ses seues necessitats i augunies, han acudit sempre a Deu, han fetes rogatives a Deu per que les tregués d'aqueilles necessitats i augunies. I si Deu tot d'una no les ha concedit lo que li demanaven, han seguit demanant-le-hi un dia i un altre dia, confiant en sa Misericordia del Senyor, que sabem que és infinita i que vol es bé de s'Humanitat. De manera que lo que fan es bons catòlics de acudir a Deu en rogativa demanant aigo, ho han fet sempre tots es pobles i nacions de la terra, que saben més que no aqueix grapat de titiuers i caps-closos de s'*Obreterxo Balear*

que ni's saben tomar es moc. Es catòlics feim rogatives per que ploga, pero sempre hi posam sa til·la de *si convé*, perque sabem que Deu és sapien-tíssim, que és Ell que sab què és lo que més mos convé, i que molta vegada noltros en sa nostra curtedat i ignorancia demanam i demanam coses que, si les mos concedia Deu, mos serien pesta, per més que tot d'una noltros creguésem que mos eren ben bones. Noltros catòlics sabem que no hi ha negú que mos estim tant com Deu mos estima, que negú vol tant de bon de veres es nostro bé com Deu, i que tot quant Deu dispón i mos envia, e-hu dispón i mos ho envia p'es nostro bé. I és nostro bé suprem és sa nostra santificació i sa nostra salvació. De manera que Deu mai per mai mos nega res que li demanam per sa nostra santificació, per sa nostra salvació. Quant Deu deixa de concedir-mos devegades lo que li demanam, és quant li demanam coses temporals, coses materials, per exemple: que ploga, que sortiguem de qualche malaltia, que no mos venga qualche desgracia material; i és perque Deu, duit de sa seua Bondat i Misericordia infinita, ha dispost que ses calamitats i soscaires d'aquest mon, que per un vent o altre abriguen i atenyen tothom, mos servessen per purificar-mos des nostros defectes i miseris i per pagar p'es nostros pecats an aquesta vida que és tan curta lo que hauriem de pagar a l'altra vida que no ha d'acabar mai. De manera que quant Deu deixa de concedir-mos es bens materials que li demanam, no és que no mos escolti ni vulga es nostro bé, sino que Ell veu que no mos seria bo allò que li demanam, maldament noltros nos creguem que mos seria boníssim. I és que noltros no hi veim dos dits enfora, que no sabem molta volta què és lo que més mos convé, encara que mos creguem sebre-hu. Per això es bon catòlics, en demanar una cosa a Deu, sempre hi posen: *si convé*. I sempre que Deu no mos concedeix lo que li demanam, lo que feim es acalar es cap, i dir: *Es que no deu convenir*. I és que mai hem de perdre de vista que es nostro bé de bon de veres és sa nostra salvació; an això s'ha d'encaminar tot. Lo que serveix per salvar-mos, és bo; lo que mos danya o mos decanta de sa nostra salvació, mos és peste; i això precisament és lo que Deu no mos concedeix, encara que le hi demanam.

Així entenen i han d'entendre es catòlics ses rogatives que fan per que ploga i per que los venguen ses altres coses que demanen a Deu. *I amb això*, lluny de fer res «inútil», feim una cosa molt bona, molt «útil», com és acudir a Deu en totes ses nostres necessitats, amb lo qual feim un acte de fe i d'esperansa en Deu, un acte sumissió i subjecció a Deu, que és lo que mos pertoca; lo que feim es catòlics d'acudir a Deu amb rogatives per que ploga, és lo que dicta sa raó natural, es sentit comú: és lo que sa verdadera *Ciencia* no pot condemnar, sino que li pertoca regoneixer que está ben fet i que sa verdadera *sabiduria* es fer-ho.

¿Que haurá fet es batetgot?

El Rayo fa dues setmanes que no'l duen an es kiosk a on noltros sempre el comprávem. ¿Será que haja aixamplats es potons? ¿Haurá donat a rebre per no esser-hi demés amb sa denuncia que du dalt ses costelles? Ja hu veurem que serà, si Deu ho vol!

Es una bona senya per Mallorca que's periòdics barrufetencs vagen tan prims de lloms i que no puguen alçar xella. Ja n'hem vists morir un flotó: s'*in-Justicia*, *El Ideal*, Sa *Granera* sojada, s'*Animalot Pudent*, alies *Es Puput*. *La Voz del Pueblo*, sa mica de paper republicá que sortia abans de Nadal, no sabem si és mort o viu: fa mesos que an es kiosk a on el comprávem no'l tenen perque no'n venien cap

mai fora des que mos venien a noltros, tan insignificant és tal paperetxo.

Tot això demostra que ses idees revolucionaries i anarquistes passen per una crisis feresta, i duen xètiga de casta forta dins Mallorca, gracies a Deu. ¡Amèn que hi fessen ui de tot, i no'n romangués ni la pols. ¡Amèn!

Se veu que hu va esser magret!

P'es Congrés parlam que's socialistetxos feren a Lluchmajor dia 25 i 26 d'abril, anunciat amb tant de bombo i *platillos* davant tot Mallorca de part de s'*Obreterxo Balear*. Sí, aqueix paperot demostra lo magre que resultá tal congrés p'es fet de que fins dissapte passat no'n va dir paraula, i encara només li dedicá un poc més d'un ters de plana. Bè se veu que hi degueren porer córrer ses rates i que hi volaren ben baixets es tórtis. Així los ne pren sempre an aqueis caps-verjos de socialistetxos: fan s'arròs per sa trompa, ets ous en-terra, poc xeu.

Bona mare

Aprés d'ofda la missa,
Ab fe devota i humil,
Una jove combregava.
Estrenyent son minyó al pit.

Quant tingué l'Hostia entre els llabis.
Besá en la boca al seu fill:
—Jo'l teu còs nodresc, li deia,
Deu t'aliment l'esperit...

Ab un dol que m'acorava
de l'esglesia vaig eixir:
—Bona mare! m'fas enveja!
¡Venturós el teu marit!

BARTOMEU FERRÀ

¡Alerta!

La donzella, tota cor,
massa els jovenets escolta.
Un li deia: —¡Què l'estim!
L'altra li diu: —¡Què és d'hermosa!

Un li demana l'amor;
¡quines paraules tan dolces!
¿Que farà, que no farà?...
Ja no dorm llargues estones.

Donzella, no hi cregues massa
en promeses amoroses!
Ten per cert que, de deü nou,
son fum que se'n va i no torna.

MATEU OBRADOR.

Secció local

S'Administració de Correus s'és mudada, no fa gaire, a sa *Plasseia del Palau*, n.º 4. Tenu-ho en compte es qui hi heu d'anar.

Demá a la Santa Família hi ha comunió general a les vuit, i a's vespre s'exercici de sa *Visita Domiciliaria* amb ses capelletes i sermó.

¡A's cap darrer ha arribat a ploure, encara que siga a redols! Devers St. Llorens dimars va fer llarc; s'aigo passava per part-damunt es *pont des torrent*. A Manacor a's mateix dimars devers mig dia feu un ruixat molt fort. A redols ha entrat un pam i a redols més de dos i altres just un parei de dits. Ses civades tardanes encara se'n aprofitarán.

Donem gracies a Deu de lo que mos ha fet, i no mos aturem mai de demanar-li que mos ne fassa més de saó, tota sa qui s'és mester; pero no mos oblidem mai d'afegir-hi sa til·la de *si convé*. No, no volguem mai de Deu més que coses *qui convenguen*.

Es nostro bon amic D. Juan Amer, gracies a Deu, está ja casi bo de tot de sa greu malaltia que l'ha tengut rendit tant de temps.

Sa nit des dimars an es dimegres també troná i plougé i al dimegres dematí feu uns quants ruixats bons.

Deu fassa que tota aqueixa aigo siga estada ben aprofitant! Amèn!